

ENGLISH ADJECTIVES ENDING IN SUFFIX -AL AND THEIR ALBANIAN CORRESPONDENTS (CONTRASTIVE ANALYSIS)

Remzije NUHIU¹, Shpend ADEMI², Albulena ZULBEARI³

¹ Department of English Language and Literature, Faculty of Philology, University of Tetova

² Department of English Language and Literature, Faculty of Philology, University of Tetova

³ Department of Albanian Language and Literature, Faculty of Philology, University of Tetova

*Corresponding author e-mail: remzije.nuhiu@unite.edu.mk

Abstract

This research paper presents a better understanding of the adjectives with the suffix *-al*, which will be given the similarities and differences between the adjectives in English and Albanian language. The present papers deal with adjectives with prefixes and suffixes in general, while the dominant explanation in this paper is in-depth because there is only the suffix *-al* that will be studied the most. In this paper, examples of adjectives with suffix *-al* are taken from the novel *The Great Gatsby* by Francis S. Fitzgerald. Also, the same examples are found in the Albanian translation (by Stavri Pone) where a comparative analysis of this type of adjective from English to Albanian is made. The adjectives with the suffix *-al* are analyzed and the following conclusion is reached: out of a total of 15 examples with the suffix *-al* excerpted from the novel *The Great Gatsby*, the following equivalents were found when translated into Albanian; 40% of the adjectives are translated with the suffix *-al/e*, 40% are translated with suffix *-ik/e*, and 20% are translated with the suffix *-shëm*.

The similarity of these English adjectives and their translation into Albanian is that the suffix *-al* with 40% when translated into Albanian stays as a suffix. In 40% of cases adjectives take the suffix *ik/e*, while in the rest of the cases adjectives take the suffix *-shëm*. Unlike most differences that English adjectives undergo when translated into Albanian, the ones used in this paper do not differ much in terms of suffixes. So suffixes stay as such with the only difference that into Albanian they change the type of suffixes. Consequently, this paper should be useful for Albanian students of English as a foreign language, as well as for Albanian teachers and researchers of English as a foreign language.

Key words: English, Albanian, adjective, suffix *-al*, differences, similarities.

1. Вовед

Секој јазик има свои правила за образување на нов збор. Образувањето на новите зборови постепено ги збогатуваат јазиците. Што се однесува на англискиот јазик, тој веќе има огромен речник, кој според последните нови извори брои околу 1 милион зборови во новите речници, што очигледно претставува еден од побогатите речници во светот. Речничкиот фонд на еден јазик се развива постепено со формирање нови зборови со помош на различни начини. Зборот е основна единица на реченицата каде што сите зборови на различни јазици се состојат од формата и значењето. Зборот се состои од основната форма и откако ја имаме основната форма тогаш може да формираме други зборови со помош на зборообразувачките форми.

Карни¹⁵³, во неговата книга ги поделува две групи на придавките во англискиот јазик, врз основа на нивните суфикси и тоа; деривативни и инфлективни суфикси. Во овој дел, ние ќе се занимаваме само со првата група на деривативните суфикси. Деривација е еден процес каде што комплексни зборови се формирани врз комбинирање на коренот со еден или два деривациски афикси. Според Hansen et al и Cannon¹⁵⁴, овие афикси можат или не треба да го сменат синтактичката категорија од нивните соодветни корени.

2. Преглед на литература

Придавките на англиски јазик се опширно истражувани од многу автори и се направени многу трудови. Придавките на англискиот јазик се анализирани во многу области. За придавките на англиски јазик во областа на морфологијата пишувале следните автори; Lieber, A (2009), Carstairs-McCarthy, A. (2002), Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G., Svartvik, J. (1985), Eastwood, J. (1994), Huddleston, R., Pullum, K. G., (2002), Haspelmath, M. (2002), Tucker, H., G., (1998), итн. Во нивните истражувања, наведените автори, придавките ги истражуваат врз основа на зборообразувањето. Според нив главните начините на зборообразување на англискиот јазик се: деривација, композиција (сложенки) и конверзија. Деривација е процес каде што комплексни зборови се формирани со комбинирање на коренот од еден или два деривативни афикси. Според Иствуд (Eastwood, 1994) формите со кои повеќе зборови се образуваат во англискиот јазик се префиксите, суфиксите и сложувања.

Сличен труд околу придавките е направен од Романиќ¹⁵⁵. Целта на овој труд е да се најдат разликите помеѓу придавките користени во литературни делови и придавките користени во нелитературни делови од аспект на формата, позицијата, степенување и семантика. Во првите седум страници кои се извадени од двете книги, резултатите кажуваат дека во романот *The Great Gatsby* има 51% повеќе придавки во споредба со нелитературниот дел *A History of woman*, и дека доминираат атрибутивните придавки. Еден друг труд е објавен од Лиу¹⁵⁶. Таа во нејзиниот научен труд пишува за стилот во *Големимот Гетсби*. Таа кажува дека „еден од наједноставните и најважните причини што се смета дека е американска класика е неговото употребување на јазикот“.

¹⁵³ Carnie, A. (2011) *Modern Syntax*, New York: Cambridge University Press, p. 37

¹⁵⁴ Цит. според Thoms Gräfe, *The Etymology of Derivational Suffixes in the English Language*, Seminar Paper, 2000, Hansen et al 1982, p. 88, Cannon 1987, p.164

¹⁵⁵ Jasmina Romanic, Celje, 2011 *A Comparative Analysis of Adjectives in the Novel of The Great Gatsby and the historical text A History of woman* (Primerjalna analiza pridevnikov v romanu The Great Gatsby in zgodovinskem besedilu A History of woman), Univerzav Mariboru Diplomsko Delo Filozofska Fakulteta Oddelek za anglistiko in amerikanistiko

¹⁵⁶ Xiangqi Liu, (2010), *Stylistic Analysis of The Great Gatsby from Lexical and Grammatical Category*, Journal of Language Teaching and Research, Vol. 1, No. 5, стр. 662-667, ISSN 1798-4769, Преземено на 25.2.2006 <http://www.academypublication.com/issues/past/jltr/vol01/05/18.pdf>

Освен големиот број употребени придавки, таа, исто така, истакнува дека користење на контрадикторните, антонимните придавки како ‘*handsome and horrible*’, ‘*pleasing*’ ‘*contemptuous*’, го означуваат стилот на Фицџералд, и дека преку користење на оваа техника се ‘визуализира карактерот’.

3. Методологија

Анализата на секоја појава од суфиксот *-al* ќе се спореди со придавката на албански јазик. Овој дел ќе се поддржи со репрезентативни примери. Нашата анализа е врз основа на карактеристиките на придавките во англискиот јазик и нивните еквиваленти во албанскиот јазик. Анализата ќе се врши врз основа на примерите ексцерпирани од романот *Големiot Гетсби*, и ќе биде насочена од англиски јазик на албански јазик.

4. Резултати и дискусија

Придавките образувани со суфикс *-al* и нивните еквиваленти во албанскиот јазик

Овој вид придавки образувани со суфиксот *-al*, може да се образуваат од различни форми на зборови, најчесто именки. Според *Cambridge Advanced Learner’s Dictionary*¹⁵⁷, овој суфикс се користи за додавање значење ‘поврзани со’ кај придавките: *medical* (поврзани со медицината), или ‘акција на’ кај именките: *approval* (чинот на одобрување).

Во продолжение ќе се земаат предвид до 15 примери на придавките во англискиот јазик со суфикс *-al*. Овие примери ќе се поделат на три типа врз основа на преведувањето во албанскиот јазик, поточно, кои се нивните еквивалентни суфикси во албанскиот јазик:

- Тип 1 (повеќе од 5 примери со *-al/e* суфикси во албанскиот јазик),
- Тип 2 (повеќе од 5 примери со *-ik/e* суфикси во албанскиот јазик), и
- Тип 3 (повеќе од 3 примери со *-shëm* суфикси во албанскиот јазик).

Овие типови се поделени врз основа на преведувањето на албански јазик (суфикси и еквивалентите) на придавките образувани со суфиксот *-al* во англискиот јазик.

Тип 1 англ. корен + *al*

алб. корен+ *al/e*

colonial

(1) англ.: Their house was even more elaborate than I expected, a cheerful red-and-white Georgian **Colonial** mansion, (cmp.8)

kolonial

алб.: shtëpia e tyre doli se ishte shumë e sterholluar nga ç’e kisha pandehur-një vilë gazmore me ngjyra kuq e bardhë e stilit gjeorgjian colonial, (cmp.13)

tropical

(2) англ.: My own face had now assumed a deep **tropical** burn. (cmp.67)

tropikal

алб.: Unë ndieja fytyrën të më digjte si të ndodhesha nën diellin **tropikal** (cmp.110)

normal

(3) англ.: The abnormal mind is quick to detect and attach itself to this quality when it appears in a **normal** person, (cmp.4)

normal

алб.: Një mendje e shtrembër e pikas dhe e përqafon menjëherë këtë cilësi, kur ajo shfaqet te një njeri **normal** (cmp.5)

¹⁵⁷Cambridge Advanced Learner’s Dictionary, (2003), Преземено на 22.2.2016 <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/al>

sentimental

- (4) АНГЛ.: A succulent hash arrived, and Mr. Wolfsheim, forgetting the more *sentimental* atmosphere of the old Metropole, (cmp.55)

provincial

- (5) АНГЛ.: at least in my *provincial* inexperience I believed they didn't, (cmp.40)

formal

- (6) АНГЛ.: A chauffeur in a uniform of robin's-egg blue crossed my lawn early that Saturday morning with a surprisingly *formal* note from his employer: (cmp.34)

sentimentale

- алб.: Na sollën tasqebap gjithë lëng dhe z. Ullfshajm, duke e harruar atmosferën akoma me *sentimentale* të metropolit të vjetër (cmp.91)

provinciale

- алб.: s'besoja të ishte e mundur - të paktën sipas mendjes sime *provinciale*, (cmp.66)

ceremoniale

- алб.: Atë të shtunë në mëngjes lëndinën time e përshkoi një shofer me uniformë të kaltër, pak a shumë si ngjyra e vezës së gushëkuqit, dhe më dha një pusulle çuditërisht *ceremoniale* që ma dërgonte zotëria i tij Getsbi, (cmp.56)

Тип 2 АНГЛ. КОРЕН + al

алб. КОРЕН + ik/e

physical

- (7) АНГЛ.: Her husband, among various *physical* accomplishments, (cmp.7)

fizike

- алб.: Tomi, i shoqi i Dejzit, ndër vetitë e tjera *fizike* të shquara, (cmp.12)

theoretical

- (8) АНГЛ.: The immediate contingency overtook him, pulled him back from the edge of the *theoretical* abyss. (cmp.93)

teorike

- алб.: Prania e një realiteti e mposhti, e largoi nga buza e greminës *teorike*. (cmp.154)

cynical

- (9) АНГЛ.: She hesitated. "Well, I've had a very bad time, Nick, and I'm pretty *cynical* about everything." (cmp.16)

cinike

- алб.: Ajo ngurroi. Kam kaluar çaste shumë të vështira dhe jam bërë shumë *cinike* për gjithçka (cmp.26)

practical

- (10) АНГЛ.: From the moment I telephoned news of the catastrophe to West Egg village, every surmise about him, and every *practical* question, (cmp.125)

praktike

- алб.: Që nga çasti kur dhashë me telefon lajmin e katastrofës në fshatin Uest Eg, çdo hamendje për Getsbin, çdo pyetje *praktike*, më referohej mua (cmp.206)

personal

- (11) АНГЛ.: they were merely casual events in a crowded summer, and, until much later, they absorbed me infinitely less than my *personal* affairs. (cmp.45)

vetjake

- алб.: ato kanë qenë thjeshtë disa ngjarje të zakonshme në një verë të mbushur me plot të tilla, madje, me kalimin e kohës, në krahasim me punët e mia *vetjake*, (cmp.74)

<p style="text-align: center;"><i>national</i></p> <p>(12) англ.: It appreciated fully the chain of <i>national</i> circumstances which had elicited this tribute from Montenegro's warm little heart. (<i>cmp.52</i>)</p>	<p style="text-align: center;"><i>kombëtare</i></p> <p>алб.: Ajo ishte një vlerësim i plotë për zinxhirin e rrethanave <i>kombetëre</i> të Malit të Zi, zemra e vogël dhe e ngrohtë e të cilit kishte prodhuar këtë nderim për të (<i>cmp.86</i>)</p>
--	---

Тип 3 англ. корен + ***al*** алб. корен + ***shëm***

<p style="text-align: center;"><i>original</i></p> <p>(13) англ.: I was a guide, a pathfinder, an <i>original</i> settler. (<i>cmp.6</i>)</p>	<p style="text-align: center;"><i>i hershëm</i></p> <p>алб.: Tashmë isha një udhërrëfyes, një eksplorues rrugësh, një kolon <i>i hershëm</i> (<i>cmp.9</i>)</p>
---	---

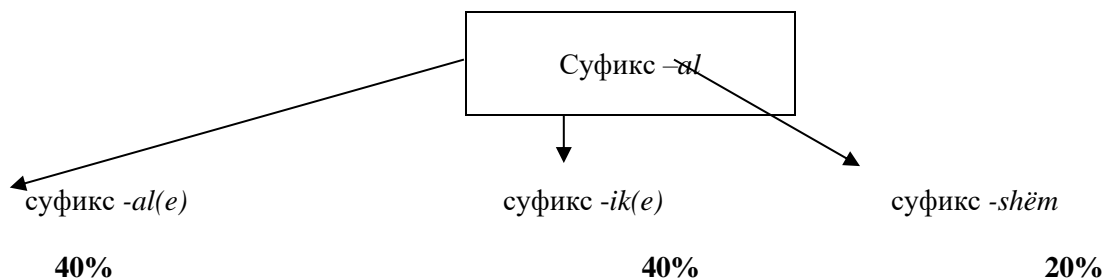
<p style="text-align: center;"><i>general</i></p> <p>(14) англ.: and the <i>general</i> opinion in the village was that the new people weren't servants at all. (<i>cmp.87</i>)</p>	<p style="text-align: center;"><i>i përgjithshëm</i></p> <p>алб.: dhe opinion <i>i përgjithshëm</i> në fshat ishte se të ardhurit e rinj s'ishin fare shërbëtorë. (<i>cmp.144</i>)</p>
---	--

<p style="text-align: center;"><i>natural</i></p> <p>(15) англ.: There was an unmistakable air of <i>natural</i> intimacy about the picture, and anybody would have said that they were conspiring together. (<i>cmp.111</i>)</p>	<p style="text-align: center;"><i>të natyrshëm</i></p> <p>алб.: Tabloja përfshinte në vetvete një skenë intimiteti <i>të natyrshëm</i> dhe kushdo do të thoshte se ishin duke u përbetuar për diçka (<i>cmp.182</i>)</p>
---	--

Што се изнесува на Типот 1, сите шест придавки во англискиот јазик завршуваат со *-al*, (2) англ.: *tropic+al=tropical*, (3) англ.: *norm+al=normal*, а според преведувањето на албанскиот јазик, еквивалентите на овие придавки завршуваат со суфикс *-al* (2) алб.: *tropik+al=tropikal*, (3) алб.: *norm(ë)+al=normal*. Овие придавки при преведување го имаат скоро истиот суфикс *-al*, што може да се каже дека се еден тип синонимни суфикси.

Типот 2 содржи придавки кои исто така во англискиот јазик завршуваат со *-al*, (7) англ.: *physica(s)+al=physical*, (9) англ.: *synic+al=synical*, но според преведувањето на албанскиот јазик, еквивалентите на овие придавки завршуваат со суфикс *-ik/e* (7) алб.: *fzik(ë)=fizike*, (9) алб.: *cinik=cinike*.

Типот 3 содржи придавки во англискиот јазик кои завршуваат со истиот суфикс *-al*, (13) англ.: *origin+al=original*, (15) англ.: *nature+al=natural*, но според преведувањето на албанскиот јазик, еквивалентите на овие придавки завршуваат со суфикс *-shëm*, (13) алб.: *i hershëm*, (15) алб.: *të natyrshëm*.

Шема 1 Придавките со суфикс *-al*, и нивните кореспонденти на албански јазик

Придавките на англиски јазик со суфикс *-al*, на албански јазик се преведени со три различни суфикса. Во горенаведената шема гледаме дека овој вид придавка со овој суфикс *-al*, на албански има повеќе прилагодување со суфиксот *-al/e*, исто така и со суфиксот *-shëm*, но во мал процент.

5. Заклучок

Придавките со суфикс *-al* се анализирани е донесен следниот заклучок: од вкупно 15 примери со суфикс *-al* ексцерпирани од романот Големиот Гетсби, при превод на албански јазик се најдени следниве еквиваленти; 40% од придавките се преведени со суфикс *-ik/e*, 40% се преведени со суфикс *-al/e*, и 20% се преведени со суфикс *-shëm* на албански јазик. Треба да се спомне дека овие придавки се од интернационално потекло. И повеќето од нив се преведени во идентична форма. Овие видови придавки претставуваат меѓујазични синоними

Референции

- Beci B. (2005). *Gramatika e gjuhës shqipe*. Tiranë: Logos-A.
- Biber, D., Johansson, S. Leech, G., Conrad, S., Finegan, E., Quirk, R., (1999). *Longman Grammar of Spoken and written English*. England: Pearson Education Limited.
- Carnie, A. (2011). *Modern Syntax*. New York: Cambridge University Press.
- Chomsky, N. (1965). *Aspects of the theory of syntax*. Cambridge: M.I.T. Press.
- Chomsky, N. (1956). *Syntactic Structures*. Gravenage: Mouton.
- Demiraj, Sh., Agalliu, F., Angoni, E., Dhrimo, A., Hysa, E., Lafe, E., Likaj, E., (2002) *Gramatika e gjuhës shqipe 1*. Tiranë: Botimi i akademisë së shkencave.
- Dixon, W.M.R. & Aikhenvald, Y. A. (2004) *Adjective Classes*. Oxford: Oxford University Press.
- Eastwood, J. (1994). *Oxford Guide to English Grammar*. Oxford: Oxford University Press.
- Fitzgerald, F. S. (1980). *The Great Gatsby*. New York: Charles Scribener's Sons.
- Fitzgerald, F. S. (2012). (Stavri Pone, Превод) *Getsbi i madh*. Tiranë: Botime Shqiptare.
- Huddleston, R., (1988). *English Grammar, An Outline*. CUP.
- Huddleston, R., Pullum, K. G., (2002). *The Cambridge Grammar of the English Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ivir, V. A., (1983). *Contrastive Analysis of English Adjectives and their Serbo-Croatian*. Correspondents, Zagreb: Institute of Ling. Faculty of Philosophy University of Zagreb.
- Mathews, H. P. (2014). *The Positions of Adjectives in English*. Oxf: Oxford University Press.
- McNally, L. & Kennedy, C. (2008) *Adjectives and Adverbs*. Oxford: Oxford University Press.
- Pone, S. (2012). (Përkth.). *Getsbi i Madh*. Tiranë: Bota shqiptare.
- Yule, G. (1998). *Analysing English Grammar*. Oxford University Press.
- Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G., Svartvik, J. (1985). *A Comprehensive Grammar of the English Language*. England: Pearson Education Limited.
- Radford, A. (2004). *English Syntax: An Introduction*. Cambridge University Press. Cambridge.